

โรงพยาบาลลำพูน	SOP-PHA- 067
ระเบียบปฏิบัติงานเรื่อง : แนวปฏิบัติการบริหารยาผ่านทางสายยางให้อาหาร โรงพยาบาลลำพูน	
วันที่ประกาศใช้ วันที่ 12 เมษายน 2554	พิมพ์ครั้งที่ : 1
แก้ไขครั้งที่:	
ผู้จัดทำ	คณะกรรมการส่งเสริมความปลอดภัยด้านยาและ Cop ยา
ผู้ทบทวน	นายแพทย์ชาญชัย วรรณฤทธิ์
	ประธานคณะกรรมการส่งเสริมความปลอดภัยด้านยา
	เภสัชกรสมพงศ์ คำสาร
	เลขานุการคณะกรรมการเภสัชกรรมและการบำบัด
ผู้อนุมัติ	นายแพทย์วิรัช พันธุ์พานิช
	ประธานคณะกรรมการเภสัชกรรมและการบำบัด

[illegible]

โรงพยาบาลลำพูน		SOP-PHA- 067	
ระเบียบปฏิบัติงานเรื่อง : แนวปฏิบัติการบริหารยาผ่านทางสายยางให้อาหาร โรงพยาบาลลำพูน			
วันที่ประกาศใช้ วันที่		แก้ไขครั้งที่:	หน้า : /

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้ป่วยที่บริหารยาผ่านทางสายยางให้อาหารได้รับการบริหารยาอย่างถูกต้อง ปลอดภัย และได้ผลในการรักษา

ขั้นตอนการทำงาน

1. พิจารณารูปแบบของยาที่สามารถบริหารผ่านทางสายยางให้อาหาร ดังนี้
 - 1.1 ยาที่สามารถบริหารผ่านทางสายยางให้อาหาร
 - Simple compressed tablet
 - Film coated tablets
 - Hard-gelatin capsule
 - Soft-gelatin capsule
 - Powder formulation
 - 1.2 รูปแบบและรายการยาที่ไม่สามารถบริหารผ่านสายยางให้อาหาร (รายละเอียดดังตารางที่ 1.)
 - Enteric coated
 - Extended Release
 - Sublingual
 - Miscellaneous : Cytotoxic drug

ตารางที่ 1. ประเภทยาที่ไม่สามารถบริหารผ่านสายยางให้อาหาร

ประเภท	เหตุผล	ตัวอย่างรายการยา
1. Enteric coated	ยาถูกออกแบบให้ผ่านกระเพาะอาหารไปปลดปล่อย และดูดซึมในลำไส้ เพื่อป้องกันการระคายเคือง กระเพาะอาหาร และป้องกันการถูกทำลายด้วยกรด ในกระเพาะอาหาร นอกจากนี้เมื่อถูกบดให้แตกแล้ว ยาจะจับกลุ่มกันอีกครั้งถ้าสัมผัสกับความชื้นหรือน้ำ ทำให้เกิดการอุดตันของสายยาง	Aspirin , Diclofenac, Dansen [®] , Depakine [®] , Erythromycin , Bisacodyl

โรงพยาบาลลำพูน		SOP-PHA- ก 6 7	
ระเบียบปฏิบัติงานเรื่อง : แนวปฏิบัติการบริหารยาผ่านทางสายยางให้อาหาร โรงพยาบาลลำพูน			
วันที่ประกาศใช้ วันที่		แก้ไขครั้งที่:	หน้า : /

ประเภท	เหตุผล	ตัวอย่างรายการยา
2. Extended Release	ยาถูกออกแบบให้ออกฤทธิ์ระยะยาว หรือให้ค่อยๆ ปลดปล่อยตัวยาออกมาช้าๆ โดยยาจะอยู่ในรูป Multiple – layered tablets , Mixed release pellett , Special metrixed การบดทำให้สูญเสียคุณสมบัติในการออกฤทธิ์เน้น ทำให้ยาปริมาณมาก ถูกปลดปล่อยออกมา ระดับยาในเลือดอาจสูงจนเกิดพิษได้ในช่วงแรก และระดับต่ำจนไม่เกิดผลการรักษา ในช่วงหลัง	Xatral XL [®] , Diamicon MR, NatriliX SR [®]
3. Sublingual	ยาถูกออกแบบให้ละลายและดูดซึมอย่างรวดเร็วในปาก รวดเร็วในปาก เพื่อ 1.1. ป้องกันการสลายตัวของยาในกระเพาะ ป้องกันการสลายตัวของยาในกระเพาะอาหาร อาหาร 1.2. หลีกเลี่ยงการเกิด หลีกเลี่ยงการเกิด First pass first pass metabolism	Isordil [®] sublingual
4. รูปแบบอื่น ๆ	(1.) ยาที่มีคุณสมบัติระคายเคืองเยื่อช่องปาก (2.) ยาที่มีรสขมมาก (3.) มีสีที่ทำให้เปื้อนฟันหรือ เยื่อช่องปาก (4.) ยาที่มีการหัก บด จะต้องระมัดระวังเป็นพิเศษ เนื่องจากยามีฤทธิ์เป็น Carcinogen หรือ Teratogen หรือ Cytotoxic การฟุ้งกระจายของผงยาเนื่องจากการบด หรือหัก จะเป็นอันตรายต่อผู้เตรียมยา	NSAIDs , Cytotoxic Drugs

2. แนวปฏิบัติทั่วไปในการบริหารยาผ่านทางสายยางให้อาหาร

2.1 สิ่งที่ต้องคำนึงถ้าต้องให้ยาทาง feeding tube

- 2.1.1 รูปแบบยาสามารถบริหารผ่านทางสายยางได้หรือไม่
- 2.1.2 ชนิดของ tube
- 2.1.3 ตำแหน่งของ tube
- 2.1.4 ตำแหน่งที่ยาออกฤทธิ์หรือถูกดูดซึม

โรงพยาบาลลำพูน		SOP-PHA- 067
ระเบียบปฏิบัติงานเรื่อง : แนวปฏิบัติการบริหารยาผ่านทางสายยางให้อาหาร โรงพยาบาลลำพูน		
วันที่ประกาศใช้ วันที่	แก้ไขครั้งที่:	หน้า : /

2.1.5 สูตรอาหาร

- Drug –nutrient incompatibility
- Drug-nutrient interaction

2.2 แนวทางปฏิบัติทั่วไปในการบริหารยาผ่านทางสายยางให้อาหาร

- 2.2.1.1 ห้ามผสมยารวมกับอาหาร
- 2.2.1.2 หยุดการให้อาหารขณะให้ยาสำหรับ Continuous feeding
- 2.2.1.3 เลือกรูปแบบยาน้ำก่อน
- 2.2.1.4 เตรียมยาตามความเหมาะสมกับรูปแบบยา freshly prepared
- 2.2.1.5 ควรบดยาให้เป็นผงละเอียดและกระจายผงยาในน้ำก่อนใส่ใน feeding tube
- 2.2.1.6 Flush ด้วยน้ำอย่างน้อย 30 ml ก่อนและหลังการให้ยา
- 2.2.1.7 กรณีที่ต้องให้ตอนท้องว่างให้หยุดการให้อาหาร 30 นาที ก่อนและหลังการให้ยา
- 2.2.1.8 Clamp NG tube อย่างน้อย 30 นาที หลังจากให้ยา เพื่อเพิ่มการดูดซึม

3. แนวปฏิบัติการบริหารยารูปแบบต่างๆ ผ่านทางสายยาง

3.1 Simple compressed tablet

- บดเม็ดยาให้เป็นผงละเอียด
- กระจายผงยาในน้ำ 10-15ml สำหรับผู้ใหญ่ , 5-10 ml สำหรับในเด็ก
- เทใส่ feeding tubes ผ่านทาง syringe

3.2 Hard-gelatin capsule

- ถอดเปลือกแคปซูลผงยา
- บดผงยาให้เป็นผงละเอียด
- กระจายผงยาในน้ำ 10-15 ml สำหรับผู้ใหญ่ , 5-10 ml สำหรับในเด็ก
- เทใส่ feeding tubes ผ่านทาง syringe

3.3 Soft-gelatin capsule

- เจาะแคปซูลบีบยาออก

๖๖๖๖๖

โรงพยาบาลลำพูน		SOP-PHA- ๐ 6 7
ระเบียบปฏิบัติงานเรื่อง : แนวปฏิบัติการบริหารยาผ่านทางสายยางให้อาหาร โรงพยาบาลลำพูน		
วันที่ประกาศใช้ วันที่	แก้ไขครั้งที่:	หน้า : / . :

- ใช้ syring ดูดหรือละลายแคปซูลในน้ำอุ่น 10-15 ml สำหรับผู้ใหญ่ , 5-10 ml สำหรับในเด็ก
- เทใส่ feeding tubes ผ่านทาง syringe

3.4 Powder formulation

- กระจายผงยาในน้ำ 10-15 ml สำหรับผู้ใหญ่ , 5-10 ml สำหรับในเด็ก
- เทใส่ feeding tubes ผ่านทาง syringe

4. แนวปฏิบัติในการบริหารยารูปแบบพิเศษผ่านสายยาง

- 4.1 General enteric coated tablets
- 4.2 Proton pump Inbitors (PPI) เช่น Omeprazole , Lansoprazole
- 4.3 Laxatives
- 4.4 Bile acid Sequestrant : Cholestyramine
- 4.5 Aminoacid powder
- 4.6 Polymer-coated pellets (SR Capsule) เช่น Herbesser SR
- 4.7 Liquid medication : Hyperosmolality เช่น Amoxycillin suspension, Cotrimoxazole suspension
- 4.8 ยาที่ปัญหาถูก absorb โดย Tube feeding
 - 4.8.1 Phenytoin
 - 4.8.2 Fluoroquinolones เช่น Norfloxacin, Ofloxacin
 - 4.8.3 Carbamazepine
 - 4.8.4 Theophylline
- 4.9 ยาที่มีปัญหา drug-food incompatibility
 - 4.9.1 Warfarin
 - 4.9.2 Sucralfate & Aluminium-containg antacid
 - 4.9.3 Acid medication syrup (PH <4)& elixir เช่น Fer-in-sol, KCl syrup
 - 4.9.4 ยาอื่นๆ ที่มีปัญหา drugs-enteral feeding incompatibility
- 4.10 แนวปฏิบัติในการสื่อสาร และรายงานความเสี่ยง

พหุ ม บ

โรงพยาบาลลำพูน		SOP-PHA- 067
ระเบียบปฏิบัติงานเรื่อง : แนวปฏิบัติการบริหารยาผ่านทางสายยางให้อาหาร โรงพยาบาลลำพูน		
วันที่ประกาศใช้ วันที่	แก้ไขครั้งที่:	หน้า : /

- 4.10.1 หอผู้ป่วยประทับตรา “ให้อาหารทางสายยาง” ก่อน fax order มาที่ห้องจ่ายยา เพื่อประโยชน์ในการคัดกรองของเภสัชกรจ่ายยา และให้คำแนะนำเพิ่มเติม
- 4.10.2 ห้องจ่ายยาระบุสัญลักษณ์เตือน “รายการยาที่ไม่สามารถบด แบ่ง เคี้ยวได้” ใน PMK เพื่อเตือนฉลากยาของผู้ป่วยแต่ละราย
- 4.10.3 ระบุนสัญลักษณ์เตือน “รายการยาที่ต้อง Feed โดยวิธีพิเศษ” ใน PMK เพื่อเตือนฉลากยาของผู้ป่วยแต่ละราย
- 4.10.4 หอผู้ป่วย เภสัชกรห้องจ่ายยา เภสัชกรประจำหอผู้ป่วย รายงานปัญหาในการบริหารยาผ่านสายยางทั้งกรณีที่มีแนวปฏิบัติและไม่มีแนวปฏิบัติ รวมทั้งกรณีต้องบริหารยาที่ห้ามบดแบ่ง เคี้ยวผ่านสายยางให้อาหาร ผ่านระบบความเสี่ยงของโรงพยาบาล

5. รายการยาทดแทนการบริหารผ่านสายยาง

- 5.1 ยารายการเดียวกันที่มีรูปแบบอื่นๆ ที่สามารถนำมา feed ได้
- 5.2 ยารายการอื่นๆหรือรูปแบบอื่นๆ ที่สามารถบริหารโดยวิธีอื่นแทนการบริหารผ่านสายยาง

แนวทางการบริหารยาผู้ป่วยที่ให้อาหารทางสายยาง

